

ВІСНИК

VISNYK the HERALD

суспільно-політичний місячник

PIK XXXVI Ч. 9
YEAR XXXVI №9

ВЕРЕСЕНЬ — 1983
SEPTEMBER — 1983

ЦІНА 0.90 ЦЕНТІВ
PRICE \$.90

ВІСНИК

ОРГАН ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

ЗМІСТ

Президія СУВФронту — Ніколи не забудемо Москві!	1
Друга Конференція поневолених народів (АБН)	2
Тиждень Поневолених Націй у Вашингтоні	3
ЯРОСЛАВ СТЕЦЬКО — Привітання для українців ЗСА і Канади під час зустрічі в Елленвіл, Н.Й.	4
ВОЛОДИМИР МАЗУР — Привіт учасникам 34-ї Зустрічі	5
Український Католицький Епископат у Зах. Україні про 1933 р.	7
ЛЮБОМИР РИХТИЦЬКИЙ — Доти дзбанок воду носить	8
МИХАЙЛО ГІКАВИЙ — Студентські роки д-ра Дмитра Донцова	10
БОГДАН ЛІВЧАК — В наруту сусідам . . .	12

Українська культура

ЗЕНА МАТЛА-РИХТИЦЬКА — Аллі Горській . . .	16
АЛЛА КОССОВСЬКА — Туга (Вірш)	17
ЛЕВ КОКОДИНСЬКИЙ — Ще про достовірність у писаннях І. Кедріна	18
ІНЖ. АНТІН КУЩИНСЬКИЙ — Українське Вільне Козацтво	20
ПРОФ. ІВАН ЛЕВАДНІЙ — Київ у 1913-му році (Закінчення)	22
НАДІЯ НАУМ — Нескромність чи незнання?	

З'ЇЗДИ ООЧСУ І ОЖ ОЧСУ

У дніях 1-го і 2-го жовтня в Домі Організації
Українського Визвольного Фронту в Нью-Йорку
відбудуться

З'ЇЗДИ ООЧСУ І ОЖ ОЧСУ

Звітування, вибори Головних Управ, пляну-
вання праці на майбутнє.

Програмову доповідь виголосить ред. Ігнат
Білинський.

ВІСНИК

Ніколи не забудемо Москві!..

Цього року проминає 50 літ від 1933-го „проклятого року”, коли Москва зорганізувала голод в Україні, щоб розправитись з основою українського народу — селянством, знищити його раз і назавжди та рівночасно обезголовити український народ, винищуючи всіх, хто думав чи міг думати про українську незалежну культуру, українську самобутність, українську державність...

Москва повела наступ на все, що нагадувало незабутій ще період української державності, знищила СВУ і СУМ та розгромила Українську Автокефальну Православну Церкву; безперервні арешти, заслання і розстріли українських патріотів і діячів культури вивершила Москва пляновим, партією та урядом ССР зорганізованим голодом, що забрав серед невимовних мук понад 7 мільйонів українців — мужчин, жінок і дітей.

Зорганізовану допомогу митрополитом Андреєм Шептицьким та австрійським кардиналом Т. Ініцером Москва відкинула, повідомлення про голод частини преси заперечила й подала, щоб світова публічна опінія була заспокоєна голосами продажних або обманених людей, мовляв, „в Україні немає голоду...”

Принесши в Україну владу та духовість чужого народу на вістрях московських багнетів і насадивши що владу на наші землі силово, Москва рішила поставити на коліна український народ, стосуючи перманентний терор і не зупинилася перед небувалим в історії людства винищуванням мільйонів людей пляново зорганізованим голодом.

В Україну посунули тисячі московських опричників. Вони забирали все, що мало харчеву вартість і від сколективізованих і від несколективізованих українців, вивозили укра-

їнське зерно на ринки Європи та продавали його там за мінімальну ціну, залишаючи мільйони українських хліборобів вмирати голодовою смертю. Робила це Москва свідомо й пляново, бо мала на меті знищення українського народу.

У 1933 році всі шляхи з українських сіл до міст, де голодні шукали порятунку, були вкриті трупами, а всі шляхи з України в Московщину, що не голодувала, були щільно обсаджені військами НКВД, щоб голодуючі з України не дісталися до ситої Москві.

До нужденного існування українського народу на початку совєтсько-московського володіння в Україні, з його колективізацією, дискримінацією, терором, русифікацією, релігійним переслідуванням та економічним визиском додала Москва найжорстокіше — голод.

Зударилися два чужі собі культурою, духовістю, історією народи — український і московський з перевагою брутальної сили. Україна не піддалася, поставила стихійний опір і трупами загатила московський похід. Стрілом в обороні мільйонів виголоджуваних українців, яким Микола Лемкі убив 22-го жовтня 1933 року в совєтськім консуляті у Львові високого московського чиновника — запротестувала ОУН.

У п'ятидесятиріччя жахливого голоду в Україні ми клонимо наші голови перед жертвами московської голодової облоги в 1932-1933 роках і присягаємо перед Богом та українським народом ніколи не забути злочину Москви. Постановлюємо зробити все, щоб довести злочин Москви до свідомості світу, який в часі голоду не вірив або не хотів у це повірити.

Зобов'язуємося віддати всі наші сили, щоб розвалити останню колоніальну — московську

ДО 40-ЛІТТЯ АБН

**ПЕРША КОНФЕРЕНЦІЯ
ПОНЕВОЛЕНИХ МОСКОВСЬКИМ
БОЛЬШЕВИЗМОМ НАРОДІВ**

Відбулася в днях 21-22 листопада 1943 р.
в Україні

ІСТОРИЧНЕ ТЛО

Україна, як територія і народ, найбільша потенційльна й фактична сила в боротьбі з московським імперіалізмом, стояла завжди так, як стоїть і сьогодні в авангарді цієї боротьби.

З її почину вже в 1917 р. (коли брати історію лише останніх десятиліть) відбулася в Києві Конференція усіх поневолених Москвою народів колишньої Росії, на якому то З'їзді були заступлені народи середньої і східної Європи: Україна, Польща, Білорусь, Прибалтицькі країни (Литва, Латвія, Естонія і Фінляндія), були

теж представники Дону, а навіть делегати далекого Сибіру. Всі вони з'їхалися до Києва, з ініціативи президента України, світової слави історика, професора Михайла Грушевського, щоб у столиці України спільно обмірювати шляхи і методи дальшої спільноти боротьби проти загарбницької імперіалістичної політики царського Петербургу.

Проїшли роки, замість білого Петербургу прийшов червоний Ленінград і Москва, і перед народами вже тепер червоної тюрми народів, що шумно називається „СССР”, станули ті самі завдання, які стояли перед нами в 1917-1923 рр., себто конечність зі зброяєю в руках відстоювати своє природне відчінє право на свободне й самостійне життя, на можливість повноти всеобщого розвитку в своїх незалежних національних державах.

І ось, нав'язуючи до давньої спільноти боротьби з московським імперіалізмом, традиції, що має вже цілі століття, зокрема ж до ще зовсім свікої традиції 1917 і наступних років, Політична Комісія при Проводі Організації Українських Націоналістів Самостійників-Державників (ОУНСД) проводить активну політичну діяльність серед поневолених Москвою народів у роках 1940-1941. Відбувається низка політичних конференцій і розмов з представниками народів Кавказу, з білорусами і народами Уралу (комі, мордва). В результаті устійлюється спільна політична лінія. Спільний журнал „Наш Фронт” дає платформу для політичної дискусії і роз’яснення проблем спільнотного антибогданівського фронту боротьби.

В результаті воєнних дій в Україні є багато

*Коли мегами небо злоба крає
І крушиТЬ твою вроду світову,
Я тоді з твоїм ім'ям вмираю
І в твоєму імені — живу!*

*„Україні” —
Василь Симоненко*

“VISNYK” — “THE HERALD” (ISSN 0042-7004) is published Monthly, except July and August, when bi-monthly for \$10 per year by the Organization for Defense of Four Freedoms for Ukraine, Inc., 136 Second Avenue, New York N.Y. 10003. Second-class postage paid at New York, N.Y.

POSTMASTER: Send address changes to THE VISNYK — THE HERALD, P.O. Box 304, Cooper Station, New York, N.Y. 10276.

членів народів Східної Європи й Азії воєнно полонені, переселені більшевиками, робітники тощо. Всі вони зацікавились УПА-ю з самого початку. До загонів голосилося багато чужинців. Німці з полонених ЧА організують при Вермахті національні відділи для боротьби з більшевиками. Ці відділи пробують теж вжити проти УПА, але вони з УПА-ю бой виминають, входять в контакт, інформують про те, переходять на сторону УПА і б'ють німців.

25 червня 1943 р. відбувається Конференція представників поодиноких національностей, які розглядають покищо справи актуальні. 21-22 листопада відбувається I Конференція Поневолених Народів Східної Європи й Азії.

Заступлені 12 національностей: 5 українців, 2 білоруси, 5 грузинів, 6 азербайджанців, 4 вірмени, 2 татари, 2 осетинці, 1 кабардинець, 1 черкес, 1 башкир, 1 чуваш, 6 туркестанців (5 узбеків, 1 казах).

Конференція тривала повних два дні. На передодні був бій з німцями, які наблизились до місцевості, де мала бути Конференція. Делегати йшли в бій, командував майор-грузин. Німців розбито. На Конференції розглянуто політичне положення в світі і в ССР, намічено лінію спільної боротьби з німцями і московсько-більшевицькими імперіялістами.

Рішено створити Національний Комітет Поневолених Народів, який координував би революційну боротьбу народів.

Створені при УПА національні відділи повинні поширитись у самостійні національні повстанські армії і перейти у свої території для продовжування боротьби.

Конференція стала на становищі, що тільки шляхом революції знутра можна розвалити ССР. В цій революції необхідна єдність стратегії, рівночасний виступ і скоординована дія.

Конференція опрацювала політичну платформу і проголосила маніфест до поневолених народів.

Проти закону буття йдете Ви, що не хочете напругити всі сили, аби бути! За ліній, за байдужність, за брак ідеалізму, за повзання тільки в напрямі тілесного, матеріального, Бог землю нашу „велику і обильну” карас.

Вячеслав Липинський

ТИЖДЕНЬ ПОНЕВОЛЕНІХ НАЦІЙ У ВАШИНГТОНІ

У 25-річчя проголошення Конгресом ЗСА Резолюції Тижня Поневолених Націй і 40-річчя створення Антибільшевицького Бльоку Народів відбулося в Капітолі у Вашингтоні 18 липня 1983 р., перед полуднем, прийняття для членів Конгресу ЗСА, американських діячів і представників поневолених Москвою і комунізмом націй з різних континентів. У програмі промовляли амбасадор ЗСА в ОН Джін Кіркпатрик, голова АБН Ярослав Стецько та кол. голова Ради Безпеки в Білому Домі Ричард Аллен. Господарями були конгресмени Джералд Соломон і Самюел Стреттон. Програмою керував конгресмен Філіп Крейн.

По полудні відбулася в Капітолі конференція поневолених націй, на якій виступили промовці з Європи, Азії, Австралії, Африки і Центральної Америки. Від поневолених Москвою націй в ССР говорив голова ПАБНА інж. Богдан Федорак. Господарем конференції був голова Американської Ради за свободу генерал Джан Сінгеляуб. Увечорі відбувся в готелі „Рідженс Гаят” бенкет, на якому промовляв віцепрезидент Джордж Буш. Господарями були: сенатор Джеремія Дентон і представник Державного Департаменту Едвард Дервінські.

У вівторок, 19 липня 1983, президент Реген підписав Проклямацию Тижня Поневолених Націй під час церемонії у Білому Домі, промовляв до запрощених у Білій Дім представників, де було до 30 українців.

Усі імпрези підготовляв діловий Конгресовий Комітет, у співпраці з УККА і Крайовим Комітетом ТПН, на чолі з ген. Джаном Сінгеляубом.

ЩДТРИМУЮТЬ ПАТРІЯРХАТ УКЦеркви

У Торонто відбувся влітку ц.р. 4-й крайовий З'їзд організацій і товариств за Патріархат Української Католицької Церкви. Крайову Раду за Патріархат перевезено з Едмонтону до Торонто і її очолив тепер активний діяч о. декан Роман Ганкевич. У З'їзді взяли участь 28 делегатів з усіх більших місцевостей Канади і 8 гостей-слушачів.

Делегати З'їзду висловилися за збільшення активності, скерованої на підтримку „завершення Патріаршим устроєм Помісної УКЦеркви”.

ПРИВІТАННЯ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ ЗСА І КАНАДИ ПІД ЧАС ЗУСТРІЧІ В ЕЛЛЕНВІЛІ

Преосвящений Владико, Високопреподобні Отці, Дорогі Землячки і Земляки, Дорога Українська Молоде!

Вітаю сердечно, як завжди, Зустріч Українців Північної Америки, що стало уже доброю традицією для плекання єдності українців з різних провінцій України. Це тим більше важливе, що разом відзначаєте великі річниці і великі постаті нашої історії, героїчні й трагічно-героїчні, радісні і сумні події.

Гасло цьогорічної Зустрічі сягає ще грудня 1940 року, коли у своєму маніфесті ОУН у боротьбі проти обох тоталітаризмів і імперіалізмів — видвигнула, як прапорне: СВОБОДА НАРОДАМ! СВОБОДА ЛЮДИНІ! Це було революційне гасло того страшного часу. Воно ідейно-політично заініціювало АБН, якого сорокову річницю цього року відмічаємо.

Цей рік вагомий у великі річниці: 50-річчя жахливої голодової облоги москалями України, під час якої мученичою смертю загинуло 7-8 мільйонів українців! Це був вислід небувалої в історії людства боротьби нації проти накидуваної її силою зброї ворожого її російського способу життя, колективізації, яка мала вбити притаманні українській нації духові, культурні і суспільні вартості! Це не була пасивна жертва мільйонів, це було народовбивство тих, що боролися проти рабства, найбільше варварське в історії людства. Але цей російський голокост — народу не зламав! Як Фенікс з попелу нарід знову ожив! Знову піднявся на боротьбу! Його пробойовою когортоко стала революція ОУН. І знову героїчно-трагічна дата — скривованість москалями основника УВО-ОУН полковника Євгена Коновальця сорок п'ять років тому! Удар преважкий, але нації не зламало і це вона вилонює нових провідників: Степана Бандеру, який став символом новітньої визвольної боротьби нації, і генерала Романа Шухевича-Тараса Чупринку, який уосіблює збройну боротьбу нації, що створила з почину ОУН — Українську Повстанську Армію, яка захищала Державний Акт 30 червня 1941, найновіший період нашої Державності. Вона в тіні меча ОУН-

УПА протривала ціле десятиріччя, а функції УДП продовжувала УГВР. І ще одна річниця цього року припадає — десятиріччя від смерті великого політичного мислителя України й ідеолога українського націоналізму Дмитра Донцова. Його ідеї лягли в основу боротьби двох противставних світів — російського й українського, Києва проти Москви, св. Софії і св. Юра проти Кремля і Загорська.

Ці річниці знаменує геройка української нації, культ духового первія над матерією, незламність нашої нації й її здатність завжди наново відроджуватися в огні боротьби.

Сьогодні я хочу перестерегти особливо нашу молодь перед культом матеріального в цій епосі гедонізму, життєвих вигід, а пригадати її необхідність суворого життя, нехтування вигодами, а жити прикладами воїнів ОУН-УПА, жити небезпечно й жити героїчно! Плекати культ зброї, військового виховання, вишколу й пам'ятати, що зброя вирішує майбутнє поневоленої нації. Без зброї немає влади, а без влади нації немає ані землі ані волі! Водночас розбудовуйте духовну українську державу — Патріярхат Української Помісної Церкви і беріть приклад з мучеництва Батька і Глави нашої УКЦ — Святішого Патріярха Йосифа. Будьмо горді, що мameмо українця, що є світчем усього християнства. Підтримуймо єдність нашої УАПЦ Великого Митрополита — Мученика Василя Липківського, який був усеукраїнським Владикою, що не знав партій, а знав усю націю українську, християнську!

Захищаймо світлу пам'ять і честь наших великих героїв — провідників і воїнів ОУН-УПА, легендарного Головного Командира УПА ген. Романа Шухевича-Тараса Чупринку, символ нації у визвольній боротьбі Степана Бандеру, перед наклепами і знеславлюванням ворога і його вислужниками! Будьмо вірні їх ідеалам і їх дороговказам!

Вічна слава і пам'ять полковникові Євгенові Коновальцеві, генералові Романові Шухевичові, Степанові Бандері й усім героям і борцям, які загинули за славу і честь, за волю й незалежність української нації!

Хай живе Антибольшевицький Бльок Народу! Клонимо голови перед мільйонами погиблих у час голодової облоги москалями України за українську систему життя й українські вартості!

Хай живе революційна ОУН! Хай живе Українська Повстанська Армія! Хай живе Українська Самостійна Соборна Держава! Хай живе Українська Національна Революція!

Смерть російській тюрмі народів! Смерть большевизмові! нів (АБН)!

Київ проти Москви! Св. Софія і Св. Юрій против Кремля і Загорська!

Свобода народам! Свобода людині!

Ярослав Стецько
Голова ОУН і УДП

АНГЛІЙСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ І ТИН

У Лондоні — понад 70 членів Парламенту Англії підписали внесок-резолюцію із закликом, щоб уряд визначив третій тиждень липня Тижнем Поневолених Націй, на вияв пошані до боротьби тих націй і в 25-річчя підписання американського Закону про ТИН.

Резолюцію підписали посли правого, консервативного напрямку, між ними внесководавець Дж. Вілкінсон і посол українського роду Стефан Терлецький.

Українська спільнота, заходами СУБ-у, відзначила в Англії Тиждень Поневолених Націй, а також у Канаді і в далекій Австралії. Хоч поволі, але ідея Тижня Поневолених Націй у світі все більше поширюється, у тім значну роль відіграє діяльність АБН, ВАКЛ та ОУВФронту.

АМЕРИКА ПОКАЗУЄ МУСКУЛИ

Кораблі американської бойової флоти в районі Карабського моря будуть перевозити советські кораблі і при потребі перевірятимуть, що вони везуть на посаді. Так ЗСА намагаються зупинити доставу советської та ін. сателітної зброй до Нікарагуї і Ель Сальвадору, де комуністи почали терпіти поразку за поразкою.

До загроженої африканської держави Чад ЗСА переслали кілька найmodерніших розвідчих літаків, щоб спідкувати за рухами червоної банди Кадафі. Як відомо — Кадафі став маріонеткою Москви в Африці.

Володимир Мазур

ПРИВІТ УЧАСНИКАМ 34-Ї ЗУСТРІЧІ УКРАЇНЦІВ АМЕРИКИ І КАНАДИ ВІД ОУВ ФРОНТУ АМЕРИКИ

Достойні Духовні Отці!
Світла Президіє!

Дорога Громадо, дорога Українська Молоде!

Маю честь і шану передати Вам полум'яний привіт від організації Українського Визвольного Фронту Америки!

На цій, вже 34-й, зустрічі українців Америки і Канади вшановуємо пам'ять мільйонів наших братів і сестер, які загинули від заплянованого і здійсненого Росією штучного голоду в Україні 50 років тому. Дозвольте мені також привітати вас всіх від покоління, що пережило жахливий кошмар підсоветської дійсності 20-х і 30-х років, включно із страшним голодом в Україні. І ми — живі і об'єднані в могутніх лавах Українського Визвольного Фронту — ніколи не забудемо Москві того заплянованого душогубства!

Ми вшановуємо пам'ять творця УВО і ОУН полковника Євгена Коновалця, який сказав, що прийде час, коли не словом, а ділом будемо доказувати ворогові нашу невмирущу стрілецьку славу.

Дорогі Подруги і Друзі!

Будьмо гордими, що на скривавленій землі України 40 літ тому, з ініціативи ОУН і УПА, був створений зáв'язок Антибольшевицького Бльоку Народів! Саме в цім місяці липні відзначаємо також 25-ліття з часу проголошення Президентом ЗДА Айзенгавром закону про Тиждень Поневолених Націй. Україна дала почин до того шляхетного закону вільноподібної Америки, і ми домагаємося від американського уряду більшої і активнішої підтримки усіх національно-визвольних сил у світі, в боротьбі проти московського агресора!

Нині ми також вшановуємо пам'ять великого мислителя-націоналіста доктора Дмитра Донцова, у 100-ліття з часу його народження і 10-ліття з дня його смерті. Завдяки праці Дмитра Донцова, ми маємо — на базі думок Гетьмана Івана Мазепи, поета Тараса Шевченка, мисли-

теля-націоналіста Миколи Міхновського — масмо струнке, опрацьоване, українське націоналістичне вчення, з яким переможемо московського ворога!

Складні міжнародні стосунки, наростаюча криза в московсько-большевицькій імперії, намагання на місцевому українському відтинку деяких „партократів” протиснулись в українське організоване життя — все це вимагає від нас, членів організацій Українського Визвольного Фронту Америки і Канади, збільшення нашої активності і скріплення наших рядів.

Націоналісти в найтяжчих історичних обставинах завжди витримували на бойовому фронті нації. Ми витримаємо і тепер, бо цього вимагає добро української визвольної справи!

Нешодавно у Вашингтонській пресі було надруковане інтерв’ю із Прем’єром України, Головою проводу ОУН достойним Ярославом Стецьком, який є також Президентом Антибольшевицького Бльоку Народів. Наш провідник сказав, що ціллю його життя є боротьба і звільнення України. Це є також ціль і нашого життя!

Нехай же, дорога Громадо, ніщо не спинить нас у великому поході до завершення української мети — відновлення Української Самостійної Соборної Держави!

Хай живуть могутні лави організацій Українського Визвольного Фронту!

Хай живе українська перемога!

Оселя СУМ-а, Елленвіл
3-го липня 1983 РБ

„РАДЯНСЬКА УКРАЇНА” І РУСИФІКАЦІЯ

У числі з 27 травня 1983 р. офіціоз окупанта в Україні „Радянська Україна” інформувала, що московське Політбюро обговорило „питання про додаткові заходи для покращення і удосконалення вивчення російської мови в загально-освітніх та ін. навчальних закладах союзних республік”.

Постанова виразно вказує, що Москва поставила карту на російщення не-російських народів у ССР, для творення „советського человека”...

Надзвичайно актуальним тепер буде публікамія УККА збірника „Російщення України”, якого чекаємо, по можливості двома мовами — українською і англійською.

ГОТУЮТЬ СТРІЧКУ ПРО 1933 Р.

У 50-ліття Страшного Голоду на Україні в 1933 р. в якім 7 мільйонів Українців було заморено лютим катом-Москвою, студенти Товариства Української Студіючої Молоді ім. Миколи Міхновського (ТУСМ) і Союз Українських Студентських Товариств Америки (СУСТА) створили під фірмовою назвою, RMS Video Productions, яка має в плянах видавання документації на видіо-стрічках. Перший проект є „Страшний Голод-Геноцид на Україні 1933 року”.

Студенти, які беруть участь в цім проекті, розділили по своїх студіях, фахах і зацікавленнях адміністраційну, фінансову, дослідну і технологічну референтуру.

Цим звертаємося до Вас, Українські Церкви, Організації, Установи та Громадянство, за всячими інформаціями про голод, відбитки газет із 1933-34-ого року (Українські, польські і т.д.) потрібні й особисті звідомлення наочних свідків про їхні пережиття. Все ми включимо в нашу кіно-документацію.

Просимо у Вас моральної і грошової допомоги, бо це здінити є дуже коштовна річ.

Цього місяця наші видіо-стрічки будуть включені в програмі на кейбл-телевізії, а при кінці цього року маемо замовлення на публичні телевізії. В майбутньому плянуємо висвітлення на публичних, наукових і кейбл телевізійних станціях у Америці і Канаді.

Степанія Грицков’ян

Писати на адресу:

R.M.S. VIDEO PRODUCTIONS
a division of TUSM/SUSTA
P.O. Box 448, New York, N.Y. 10276-0448.

Я не помру,
Я обізуєся в людях,
Щоб розбудити
помисли незлі, —
Ta слово те,
що пломеніє в грудях,
До них проб'ється
навіть з-під землі...

М. Руденко,
Політв’язень Москви

ІЗ ДОКУМЕНТІВ

УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ ЕПІСКОПАТ
Галицької Церковної Провінції в справі подій
на Вел. Україні до всіх людей доброї волі, 1933р

Україна в передсмертних судогорах! — Населення вимирає голодовою смертю. Опера на несправедливості, обмані, безбожництві та деправації, людойдна система державного капіталізму довела багатий недаено край до повної руїни. Перед трьома роками Зверхник Католицької Церкви св. Отець Папа Пій XI енергічно протестував проти всього, що в большевизмі є противі християнству, Богові та людській природі, перестерігаючи перед страшними наслідками таких злогинів — і цілий католицький світ, і з ним і ми лугилися з тим протестом. Днесь багато наслідки поступування большевиків: положення з кожним днем стає страшніше. Вороги людства відкинули релігію — основу суспільного ладу, відібрали свободу — найбільше добро людини, зі свободних горожан-селян — зробили невільників, і не мають досить розуму, щоби їх кормити за тяжку невільницю працю в поті гола.

На вид таких злогинів німіс людська природа, кров стинається в жилах.

Безсильні принести якунебудь матеріальну поміг конаючим братам, взвиваємо наших вірних, щоби молитвами, постами, всенародною жалобою, жертвами і всіми можливими добрими ділами християнського життя випрошували з неба помогі, коли на землі нема ніякої надії на людську поміг.

А перед цілим світом знову протестуємо проти переслідування малих, убогих, слабих і невинних, та гонителів оскаржуємо перед Судом Всешинього.

Кров робітників, що в голоді орали горноzem України, кличе про пімсту до неба, а голос голодних женців дійшов до ушей Господа Саваота.

Усіх християн цілого світу, усіх віруючих в Бога, а особливо всіх робітників і селян, передовсім усіх наших земляків просимо прилугитися до цього голосу протесту та болю й роз-

повсюднити його у якнайдаліші країни світа.

Усі радіостанції просимо рознести Наш голос цілому світові; може дійде він і до убогих хатин конаючих з голоду селян.

Нехай перед страшною смертю серед лютих страждань голоду буде для них хож малою потіхою гадка, що їх брати знали про їх страшну долю, над ними боліли і терпіли, за них молились.

А Ви страждугі, голодуючі й конаючі Браття, призовіайте Милостивого Бога і Спаса нашого Ісуса Христа; люті терпні муки — приймайте їх за гріхи свої, за гріхи цілого народу й кажіть з Ісусом Христом: „Хай буде воля Твоя, Отче Небесний!” Принята для Божої волі смерть є свята жертва, що, з жертвою Христа злугена, принесе Вам Небесне Царство, а цілому народові спасіння.

Надія наша в Богі!

Дано у Львові в день св. Ольги, дня 24 липня р. Б. 1933.

Андрей Шептицький — Митрополит, Григорій Хомішин — Станиславівський Епископ, Йосафат Коциловський — Перемиський Епископ, Никита Будка — Патарський Епископ, Григорій Лакота — Перемиський Епископ Пом., Іван Бугко — Львівський Епископ Пом., Іван Лятишевський — Станиславівський Епископ Пом.

(Звернення українського католицького епіскопату поміщене у львівській „Меті”.)

БІЛЬШЕ ПОШАНИ ДО ЗАГИНУЛИХ

Як і вся інша поточна преса в 1933 році, журнал „Українське Православне Слово” (Банд Брук, Н. Дж.) помістив у числі 5-а чимало фотодокументів про московський Голодомор в Україні 1932-33 рр. Шкода, що не подано — для документації — звідки взято ті фото. Але зазначено, що „це — спеціальне видання „УПСлова” видано заходами Митрополичого Видавничого Фонду”.

Тим більш уважно треба підходити до такого видання.

На стор. 3-й поміщено світлинні з голоду. Під двома внизу — переплутані підписи. Під фото з зображенням голого тіла юнака в траві читаємо: „Труп селянина на вулиці м. Харкова”. На вулицях Харкова не росте буйна трава і немає поля. А під другим фото: „Один з мільйонів мучеників. Одежу з його вкрали”. Цей підпис відноситься до першої світlinи.

Л. Рихтицький

ДОТИ ДЗБАНОК ВОДУ НОСИТЬ...

(Остання стаття сл. п. Любомира Рихтицького,
написана для „Вісника”)

Неначе на фільмовій стрічці перед нашими очима проходять події днів, тижнів і місяців, залишаючи цілу низку вражень і широке та плідне поле до всякого роду коментарів. Пригадаймо тільки останні дні: з Італії прийшла інформація, що зелектризувала весь культурний світ. Атентатник Мегмет Аджа, який намагався убити папу Івана Павла II, заявив численним репортерам, що його вишколювало КГБ і що КГБ є вмішане у справу цього замаху на життя голови Католицької Церкви у світі. Ця заява підтверджує здогади, що Москва не стояла о сторонон цього атентату і хоч легально світ не може сьогодні нічого зробити в цій справі, морально ця заява таврує російську імперію саме цим окресленням, що його вжив цього року президент Реген: „Диявольська імперія”. Обставини цієї заяви також дають багато до думання: кілька днів перед нею сколено в Римі дочку дрібного працівника Ватикану і невідомий злочинець потелефонував до пресової агенції з домаганням випустити Мегмета Аджу до дня 26 липня ц.р., в заміну за життя цієї молодої дівчини. Злочинець говорив італійською мовою... з чужинним акцентом. Невідомо, що думати: чи потрібно комусь зліквідувати Аджу тому, що він забагато говорить? Чи, власне, Аджа, розуміючи, що його життя висить на волоску, саме тому говорить так багато про закуліси цього злочинного атентату?

З цією справою, на екранах телевізії, змагається справа поїздки одинадцятьрічної американської школлярки Саманти Сміт до Москви, на побачення з Андроповим. Дівчинка свого часу написала до нього листа, з питанням, чому СССР хоче війни. Очевидно, пропагандистська машина російської імперії, розуміючи добре силу телевізійних екранів, спонукала десятого секретаря в двадцятому бюрі відповідного відділу КГБ написати гарного і чесного

листа до Саманти, з підписом Андропова, очевидно, в якому Саманті „вияснено”, що СССР не хоче війни, навпаки, СССР хоче вічного миру у світі... Не пояснено малій американці, очевидно, який шлях до миру веде через трупи Афганістану, не згадуючи вже й голоду в Україні, чи масакри в Катинському лісі, або масових могил у Вінниці та інших містах України, але запрошено малу Саманту — разом з її батьками — на відвідини до Москви. З першої хвилини американська дівчинка опинилася в круговороті пропагандистської машини російської імперіяльської бюрократії. Вітали її в Москві сотні дітей в юностях, у військовому порядку і так все пішло даліше. Всюди тільки мова про мир у світі, навіть на Чорному морі пущено сотні пляшок із закликом про мир...

І на добавок всього, всупереч традиційному літньому застою на гарячій політичній сцені, американська преса знайшла собі знов сенсацію на міру колишнього „Вотергейту”: „відкрили”, що під час своєї президентської кампанії табір президента Регена користувався „тасмними” матеріалами з табору президента Картера. Ну, прошу уявити, яка потрясаючи подія! Так ніби нікому невідомо, що у виборчих кампаніях віщається мораль і етику на кілок і в рух іде все те, що має допомогти даному кандидатові виграти. Тільки, що у цьому випадку, президентові Регенові на правду не треба було жадної допомоги, бо найбільшу поміч дав йому сам президент Картер чотирма роками своєї власної президентури. Але американська преса і телевізія часто любить зодягати на себе тогу найвищої справедливості, етики і моралізаторства і серед створеного собою, штучно роздутого до світових розмірів, галасу переконувати своїх читачів і себе саму у свої... абсолютній правдомовності і чесностях, які не викликають реакції навіть вже у найбільших пессимістів.

А як ця сама преса реагує на обвинувачення про участь КГБ в атентаті на папу? Менш більш так, як на вістку про ще один підпал

старої хати в місті. Ніхто не збирається на цих ревеляціях робити політично-пропагандивний капітал, хоч ситуація у світі саме тепер просто диктує конечність вжити такої зброї у боротьбі за вихідні політичної позиції, тим більше, що російська імперія, згідно з приповідкою, що коли Господь хоче когось покарати, спершу відбирає йому розум, — сама доставляє такі матеріали західній пресі до використання!.. Та щож, країна, яка зве себе бастіоном західньої культури і західного способу життя, країна найбільш свободної демократії у світі, що стоїть в обличчі найгіршого свого ворога у світі... не є зацікавлена противосійською пропагандою! Ще трохи — і ця сенсаційна інформація пригасне, притихне і забудеться, так, як забувається пам'ять про попередні російські злочини. Хто ще тямить нині мадярське повстання, або революту в Берліні? Хто пам'ятає прізвище розстріляного росіянами генерала Малетера, або хто знає ще прізвище Дубчека? Де є всі ці велики експерти від справ Советського Союзу і чому вони мовчать саме тепер, коли обвинувачення одного турка можуть завадити всю російську пропаганду у світі? Хіба не зроблено так з Гітлером і його злочинами у свій час? Чому не з Росією?

Бідною Самантою Сміт Советський Союз дуже успішно захопив уяву безкритичного американського глядача і читача і за невинним діточим усміхом, — бо Саманта має в ССР „грейт фан”, — розпливаються в ніщо обвинувачення в нечуваному міжнародному злочині...

Живемо в такій дійсності і хоч як нам важко зрозуміти ментальність і мотивацію такого ставлення справ — немає раді, це наша дійсність і з нею треба жити, гомимо цього, що це перечить здоровому глуздові. Який, наприклад інтерес має американська телевізія в тому, щоб понижувати свого президента і то саме президента, який в такому короткому часі підніс американський авторитет у світі, поробив заходи для оздоровлення американської економіки і скерував увагу суспільності на справу дозброєння саме в час, коли советські кулемети тріскочуть вогнем вже таки на американській землі, в країнах Центральної Америки?! За якими короткозорими мотивами могутні

організації американського жіноцтва відмовляють державному президентові права на перевибір тільки тому, що він обстоює моральні засади християнської культури? Які мотиви керують конгресменами і сенаторами, що вперто голосують проти дозброєння своєї власної батьківщини в юблічній всесвітньої агресії Росії? Які мотиви забороняють американцям, — цим самим американцям, які ще так недавно виборювали собі свою незалежність! — відмовляти цього вселюдського права поневоленим народам ССР і сателітнім народам Східної Європи?

Це великі питання і не думаймо, що відповідь на них легка і зрозуміла. Не можна ніяк зрозуміти, що найбільша світова демократія користується „свідченнями” і „доказами” з канцелярій КГБ у своїх виступах проти своїх власних громадян. Але якщо вдуматися у всі ці справи і розглянути їх уважно, на холодно, під окремим світлом нашого великого досвіду і наших переживань у модерному світі, можна прийти до деяких висновків. Ці висновки цілком невеселі, о, ні. У світлі цих висновків можна дійти логікою причин і наслідків до дальших висновків і, нарешті, можна стати й пессимістом на цьому темному шляху, якщо не доглянути світла в темряві, далеко перед нами.

Бо світло є. І ніщо так не доказує його існування і його блиску, як досвід минулого, листки історичних книг. Показується, що проти всякої пессимістичної логіки, все таки наприкінці перемагає Добро, що хоч шлях до нього важкий і часами навіть дуже жертовний, все таки наприкінці таки всі чорні затії явних і скритих ворогів виходять наяв і падуть під ударами цього, що в історії називається перемогою Правди і Віри. Мені здається, що й ми стоймо тепер саме на порозі цих великих змін і що царство диявола на цій землі добігає своїх останніх, нужденних днів. Невинних дітей вже вживають для своїх нікчемних цілів — але над невинними дітьми стоїть чуйне Боже око і хоч довго вже наші вороги носять у своєму дзбанку свою каламутну воду — не забуваймо великої і мудрої народної приповідки: „Доти дзбанок воду носить, доки вухо не вірвесь”...

Михайло Гікавий

СТУДЕНТСЬКІ РОКИ Д-РА ДМИТРА ДОНЦОВА

До 100-ліття народження

Д-р Дмитро Донцов народився 28-го серпня 1883 року в м. Мелітополі (Таврія, південна Україна), в багатій родині. Початкову освіту, а пізніше комерційну школу закінчив у Мелітополі. В Царському Селі (біля Петербургу) закінчив гімназію й став студентом університету в Петербурзі. Пізніше студіював у Львівськім, вкінці у Віденськім університеті, де в 1914 році здобув докторат права.

Разом з Д. Донцовим, була в Петербурзі членом українського студентського Товариства студентка медицини Емілія Яновська, з якою я познайомився багато пізніше, вже на еміграції в Мюнхені, в оселі Фюріхшупле (оселя була для політ'язнів і студентства), де я був засновником і головою Ради оселі від 1946 до 1950 р. Емілія Яновська була тоді вже доктором медицини й називалася Е. Радзімовська (мала при оселі городець, часом працювала в амбуляторії). Вона багато розповідала мені про д-ра Донцова, якого любила, як мудру людину й джентельмена. На моє запитання, чому не вийшла за нього заміж, відповідала, що д-р Донцов ніколи не мав для неї часу (піти на концерт чи на прохід), бо все писав статті, доповіді для студентських товариств у Петербурзі, Києві тощо, дуже багато читав, а також купував різні цінні книжки. Поезії Т. Шевченка знав напам'ять, знав твори Лесі Українки, І. Франка та інших українських і чужих письменників. Дописував до „ЛНВісника” в Києві, до журналу, видаваного С. Петлюрою — „Наша Хата” в Москві та до іншої преси. Д-р Е. Радзімовська буvala на його знаменитих рефератах, в яких він висловлювався, як самостійник, як мазепинець, як член РУП, за що був караний поліцією. Д-р Донцов написав спогад про д-ра Е. Радзімовську в журналі „Вісник”, Н.И. Д-р Е. Радзімовська казала, що на жаль, не вийшла заміж за д-ра Донцова, але що він є хрестним батьком її сина, сл.п. професора в університеті Ілліной.

У 1905 році Донцов був арештований та перевезений до Лук'янівської тюрми в Києві. Донцов працював у Києві й час від часу іздив до Петербургу, був членом укр. соц.-дем. партії, яка в 1905 році прийняла назву РУП, і співпрацював у деяких органах. Царська жандармерія стало слідкувати за його діяльністю, і в 1907 році його знову було заарештовано, але в 1908 р. звільнили, як хворого, за кавцію знайомих. Донцов скористав з того і втік, разом із В. Дорошенком і А. Жуковим, у Галичину, уникнувши таким чином заслання на Сибір.

У Галичині Донцов, Дорошенко й Жуков замешкали у Львові, в укр. студентському домі на вул. Супінського, де ними заоپікувалися українські студенти. Донцов захворів і лікувався в Закопані (у Польщі) та дописував до української преси. З українськими соціал-демократами Донцов зірвав зв'язки на ґрунті політичних розходжень.

У 1913 році Донцов виступав на українській студентській конференції у Львові (де були делегати з Наддніпрянщини), з доповіддю про безкомпромісну боротьбу з Москвою за самостійність України.

У відповідь на ту славетну доповідь Донцова гостро виступили видатні постаті московської монархічної імперії — проф. доктор Мілюков (голова партії кадетів в московській Державній Думі), чорносотенці, Союз русского народа, монархісти, в Києві — В. Шульгін, Пуришкевич та інші й взагалі російський політичний провідний світ, від монархістів до соціалістів, також москоофіли в Підкарпатській Русі та деякі українські соціялісти.

В. Ленін, з приводу виступів Д. Донцова за самостійність України на конференції у Львові бив на сполох у своїх статтях, підкresлюючи, що на тій конференції „буржуазних націоналістів”, на жаль, лише два делегати були проти Донцова, який має сьогодні за собою тисячі українців, а прийде час і за його ідеологією підуть мільйони, Донцов буде знаний в цілому культурному світі своєю теорією самостійної

України з устроєм буржуазного націоналізму — ворожого до марксизму та комунізму. Ленін відчув могутню творчу силу Донцова-націоналіста.

У 1915 році я випадково зустрівся й познайомився з письменницею Людмилою Старицькою-Черняхівською, співробітницею „ЛНВ” Донцова. Вона жила під большевицькою окупацією, вже після революції 1917 року, але в якийсь спосіб пересилала свої статті й есеї до „ЛНВісника”, що виходив у Львові.

Л. Старицька-Черняхівська в розмові запитала, чи я читав книжки Донцова і чи я його знаю? Я відповів, що з ним не знайомий, бо він живе закордоном, але книжки його читав і вони мені дуже сподобалися. Тоді Л. Старицька-Черняхівська розповіла мені про Донцова, що він є великий патріот-націоналіст, що вона бувала на його доповідях в українському студентському клубі в Києві, де він сміливо виступав на користь гетьмана Івана Мазепи й за самостійність України, за що був покараний в'язницею. Я зауважив, що вороги й противники Донцова вважають, що він був соціялістом. Л. Старицька-Черняхівська відповіла, що то брехня, бо Донцов є український патріот, самостійник і соборник. Також релігійний, але не любить малоросійсько-яничарського духівництва. А потім запитала мене: „Чи ви не читали, як очорнували і паплюжили Донцова всі москалі, від соціалістів до монархістів, галицькі москофіли і карпатські та ще й деяка українська соціалістична преса?” — і пояснила: Донцов належав до українських соціал-демократів тому, що туди перейшла РУП — з нею Донцов, „щоб провадити свою самостійницьку, націоналістичну пропаганду”. Також вона запитала, чи я читав брошурою про виступ Донцова на всеукраїнській студентській кон-

ференції у Львові 1913 року, де всі делегати, крім двох, прийняли внесок Донцова за самостійність України і його безкомпромісні погляди на імперіалістичну політику Москви щодо України. Бо, як відомо, Москва зламала Переяславську умову, підписану нею з гетьманом Богданом Хмельницьким, й запровадила свою імперіалістичну окупацію України — в самий перед знищеннем українців, як окремої нації — заборона української мови, школ, преси, переслідування свідомих українців — заслання на Сибір нашої інтелігенції, поетів, як Т. Шевченка, Павла Грабовського (який помер на засланні) та інших. Як відомо, Ленін та інші противники Донцова були заалірмовані тим виступом, а москофіли в своїх альманахах підкреслювали, що української нації нема, що її „вигадав” Бісмарк, німці, австрійці, а навіть поляки, що є брехнею, бо вони разом з москалями підтримували морально й матеріально москофілів, які в своїй пресі вважали, що українці це грушки на вербі, що через українців вибухла Перша світова війна і що та „пöttвора і банда” (тобто українці), може допrowadити до катаклізму, та всякі інші пасквілі, про що я раніше згадував у своїх спогадах.

Редакція „Вісника” вдячна п-і Ніні Котис у Чікаго за техн. допомогу в опрацюванні цієї статті.

ЗААРЕШТУВАЛИ ЗА ПІДПІЛЬНИЙ ДРУК

Совєтське видання „Наука і релігія” в числі 2/1983 повідомило про арешт українця Шелетюка за те, що він підпільно друкував молитовники та Біблію. На допіні кагебіст намагався переконувати заарештованого, що „Бога нет”, але Шелетюк не зрікся віри. Його дальниа доля невідома.

...Один...
Півмісяця —
лиш пташки щебіт...
Як вовк
у загнанім куті,
Дивлюся,
на щілину неба —
Єдину радість
в самоті...

*M. Осадчий,
Політв'язень Москви*

ЗАРЕЄСТРУЙТЕ УКРАЇНУ ЯК РОСІЙСЬКУ КОЛОНІЮ І ДОПОМОЖІТЬ ЗВІЛЬНИТИСЯ ВІД НАКИНЕННОЇ ОКУПАЦІЇ

Московський в'язень Олесь Бердник,
з листа до ОН

Богдан Лівчак

В НАРУГУ СУСІДАМ...

, Покинув нас на сміх людям,
В наругу сусідам.
Покинув нас, як в притчу
Нерозумним людям,
І кивають, сміючися,
На нас головами"...

Тарас Шевченко

Приглядаючись до сучасного розладу серед нашої громади тут, в Америці, треба ствердити, що насправді — нічого нового не сталося. Непорозуміння існують і по деяких других українських громадах в інших країнах, а між жителями, наприклад, існує ще більша сварка.

Де шукати джерела суперечок і непорозумінь? Все залежить від того, як хто підходить до даного конфлікту. Одно певне, що до теперішнього конфлікту не можна підходити так, як це ми зараз робимо, співаючи в церквах „Боже, нам єдність подай”.

Вже відбулися в кількох өсередках зібрання загального характеру, де обговорювано справу „єдності”. І чомусь дехто, хоча давав згоду брати участь у такому зібранні, не повідомивши, уважав за відповідне на зібрання не прийти. Тому виникає сумнів, що мимо патріотичних слів, славословій про „патріотичну громаду” і „патріотизм” взагалі, хтось уважає краще не виступати на ширшому форумі, де треба не декларувати „патріотизм”, але заявити себе патріотом без лапок.

Чи єдність взагалі можлива? Можлива і потрібна єдність ідейна — єдність однодумців.

Обсеруючи американців, можемо ствердити, що у них нема їм питоменної єдності. Бачимо, як в поті чола працює през. Реген, щоби витогувати від Конгресу дещо для зміцнення престижу Америки.

Нема єдності, бракує і згоди, але допомагає здоровий глузд.

Так само і у нас. Бог нам єдності не подасть, як готовий овоч на золотій тарілці.

Ми відсвяткували 40-річчя УККА, без єдності і без згоди.

Спітаймо, що існувало перед тим, як був

створений УККА?

Була майже порожнеча, яка тривала довгі роки, ще від кінця Першої світової війни, коли українська громада, розсварена, розлетілася на три різні групи, які себе взаємно поборювали. На початку Першої світової війни, як на рідних землях під австрійською окупацією, так і на еміграції в ЗСА і Канаді, переважала орієнтація на центральні держави (Німеччина і Австрія). Дуже мала частина стала по стороні Америки. Щойно на початку 1918 р. перемогла протинімецька і протиавстрійська орієнтація.

Ще в 1915 р. відбувся Перший Український Сойм, 30-31 жовтня в Нью-Йорку, при участі 300 делегатів і 600 гостей. Вибрано головою д-ра В Сіменовича. До президії входили представники всіх тогоджасних братських союзів і політичних організацій. Радикал-соціялісти були в меншості, більшість була націонал-демократична. Ця консолідація довго не потривала.

Після національної успішної революції в Україні, на терені Америки, хоча й перемогла проамериканська орієнтація серед українців, з жалем треба ствердити, що не наладилася сконцентрована і скоординована політична праця на користь української державності, яка будувалася раніше над Дніпром у Києві, а згодом і над Дністрем у Львові. Тодішній національний табір української еміграції в Америці творив три групи: націонал-демократичну, клерикальну і соціал-радикальну. Дві перші групи об'єдналися і створили „Український Народний Комітет” в Америці. Третя група створила свою централю „Федерація Українців” в Америці. Першу Централю очолювали о. Петро Понятишин — апостольський адміністратор Грек.-Кат. Церкви, д-р Кирило Білик (киянин) і Володимир Лотоцький. Д-р Білик, опинившись в Парижі, де його вислано на кошт американських українських збірок, з метою помагати українській делегації на Мировій Конференції, цілковито перейшов у табір московських неділимців.

У проводі другої організації були: ред. Микола Цеглинський, ред. М. Січинський і О. Заплатинський (там були соціалісти).

Як стверджують усякі джерела, обидві централі були в лютому бою між собою, на тлі особистих інтриг і всяких безглуздих витівок.

Тож чи були вони спроможні до успішної акції на користь новоствореної Української Держави, перед американським урядом?

В добавок до того, одні і другі були опановані федералістичною манією до тої міри, що в своїх зверненнях і меморіалах до през. Вілсона говорили про „федерацію України” з існуючими сусідніми державами, а про реально існуючу Українську Державу у формі УНР і її потреби не згадували. Навіть у офіційних зверненнях до української громади в Америці вони не говорили про існування Української Держави, а про підтримку її політичними засобами очевидно не могло бути й мови.

Ось що писали представники Українського Народного Комітету у меморіалі до Білого Дому з дня 29 листопада 1918 р. Цеж прямо вже місяць, як створено український уряд у Львові. В меморіалі виразно зазначено, що він відноситься до всіх українських земель, що були раніше під Австрією і Москвою. Впадає в тім меморіалі в очі те, що він говорить тільки загальниково, що український народ повинен мати призначене право на самовизначення. Про існуючу в тім часі українську державність на всіх землях України — в меморіалі ні натяку. Поза тим меморіал відразу, без ніякої видимої причини, декларується за федеративну систему на Сході Європи, себто на практиці за федерацію з Москвою!

Яка могла бути мова про підтримку на політичній арені, коли і „Федерація Українців” — соціалісти — на своїм конгресі 14-16 грудня 1918 р. ні в промовах, ні резолюціях не згадали словом про існування Української Держави. Це тим дивніше, що тоді в Америці в пресі були звідомлення про існування УНР, Української Центральної Ради і т.д., а також і українська преса про це писала. Тоді на Конгресі виголосив голтовну промову п.н. „Українська справа в Європі” М. Цеглинський. Дивно в промові порушувано українську справу в Європі, але ні

словом не згадав доповідач про існування не справи, але Української Держави, як у Києві, так і у Львові. Це просто годі зрозуміти.

Таке саме було і в резолюції, яку, зредаговану в англійській мові, передано до Білого Дому для през. Вілсона. Там не було жодного натяку, що на українських землях в Європі існує суверенна українська держава. Ні словом не сказано, що зібрані делегати вимагають від през. Вілсона, щоб він в імені Америки визнав існуючу українську державність та щоб давав їй таку саму допомогу, яку дає іншим новим державам.

Таке діялося в ЗСА в той час, як на усіх українських землях ішла кривава боротьба за існування української державності.

З нарад „сойму” чи не головною справою була заява: „Ми бажаємо злучених Держав Східної Європи”! ..

В суті обмежено ту „українську справу в Європі” до загальних фраз про самовизначення, федерацію, з ким?.. з Москвою.

Читаючи сьогодні матеріали про ті „українські справи”, питаєш себе, що міг думати про українців през. Вілсон, коли іхня „еліта” тяжіла до федерації з Москвою.

Секретарят през. Вілсона збирав усі цікаві матеріали перед його від'їздом до Європи на Мирову Конференцію в Парижі. В збірнику актів през. Вілсона були меморіал Українського Народного Комітету і резолюція „Сойму”. Про це виразно згадує дослідник цього архіву през. Вілсона — Рой Стоарт Бейкер. Бейкер пише, що през. Вілсон в дорозі до Парижу читав дещо із меморіалу Українського Народного Комітету.

От, як бачимо, ті „шедеври” політичної думки тогочасної української еміграції поїхали,

• • • • • • • • • • • • • • • • •

Я виступаю проти намагання переконати нас, що провідною верствою Нації можуть бути Швейки — без внутрішньої дисципліні в собі, без Бога в своїм серці, без ясної мети, без гарячої віри, без одної доктрини, без національного Ідеалу.

Дмитро Донцов

разом з през. Вілсоном, до Парижу на конференцію. През. Вілсонував цей матеріал для себе до певної міри важливим і керувався ним при оцінці українських бажань. На превеликий жаль, матеріал обох українських „центрів” у Америці не помагав справі визнання принципу української суверенності в існуючій українській державності.

Хоча яка ворожнеча існувала поміж тодішніми українськими групами на терені Америки, в однім були вони однозгідні: меморіал Українського Народного Комітету, як і резолюція „Сойму” — переконували Президента Америки, що українці приймають цілком можливою для себе злуку з Москвою у формі федерації.

Ясно, що годі й порівнювати те все, що робили українські політичні чинники в Америці, з акцією поляків у ЗСА і в Європі. Вже в 1915 р. в Америці створено Польський Центральний Комітет, який діяв з Антантою і пропагував польську справу — державність. До чолових представників належали Ігнаци Падеревські і Дмовські. Тому вже у 1917 р. Дмовському вдалося створити у Франції зав'язок добровольчої польської армії, якої командантом став ген. Галер.

Хоча самі поляки в ЗСА збиралі великі суми, Дмовські і Падеревські своєю зручною політикою добилися того, що Польський Комітет Народові діставав місячно 35.000 дол. від французького уряду і по 25.000 дол. від британського уряду. Та найважливіше що інше: ще 10 лютого 1915 р. польська делегація мала авдієнцію у през. Вілсона і представила йому польську програму віdbудови польської держави.

Не є моїм завданням розписувати на ті теми. З цього, що подав коротко, бачимо прямо неймовірний розмах поляків так на терені Америки, як і Європі (Франція, Англія).

Зараз дехто з-поміж нас висуває дивне твердження, мовляв „Дванадцять точок Вілсона не варти навіть того шматка паперу”. Таке твердження є, що так скажу, твердженням покривданої сторони. На підставі тих коротких даних, які я подав, можна цілком певно казати, що ті 12 точок одержали свій зав'язок ще на початку 1915 р. тоді, коли польська делегація була на авдієнції у през. Вілсона. Кажуть,

хто стукає, тому відчинять.

Поляки, як виходить із документів, пустили цілу машину в рух, втівкмачуючи різним державним мужам в Америці і в Європі, що без великої Польщі не можна говорити про мир у світі.

На жаль, як вже згадано, українці в Америці обстоювали справу федерації з... Москвою, а про особисті розмови з през. Вілсоном ніхто і не думав.

Чи не ішли американські українці на руку тодішньому державному секретареві Лансінгові, який якраз писав до през. Вілсона: „Треба старатися розглядати і берегти інтереси Росії, як цілості, а не частин теперішньої дізінтегрованої Росії”.

В добавок до малярення про федерацію американських українців, з'явився був декрет (грамота) гет. П. Скоропадського про федерацію з Москвою. Про це през. Вілсон був добре поінформований; також про федералістичні пляни Винниченка і компанії през. Вілсон знав.

Українські дипломати прийшли на паризький ґрунт з великим запізненням, щойно при кінці січня 1919 р., і майже від зора мусіли почнати свою працю.

Ось один факт, що тодішні державні мужі таки знали про українську справу. Найкраще про це свідчить те, що Ллойд Джордж на алярмуючого листа поляка Падеревского замітив у Парижі, що Галичина, де є Львів, не є польською територією. Ллойд Джордж у спогадах писав, що справа Галичини спричинювала альянтам „багато клопотів”, з причини польської агресії.

Тож нічого дивного, що сталося так, як сталося: поляки своєю неперебірливою акцією діпняли свого.

А наші всі у громаді, включно з духовними властями, своєю гризнею викликали хіба погорду і насміх, так, як писав Шевченко: „І кивають, смічisia, на нас головами”...

ПОДОБАТЬСЯ ВАМ НАШ ЖУРНАЛ?

**ПЕРЕДПЛАТИТЬ ЙОГО ВАШИМ
БЛИЗЬКИМ!**

Чи не те саме і зараз? Вже три роки добігає, як розкольники довершили „геройського чину”, намагаючись розбити УККА.

„Лис Микита” подає: „Заповідають нову еру в українській еміграційній політиці”. Там фігурує вже „історичний” метелик...

Минулого року в „Свободі” писала „демократка”: „Якщо справді людські вартості не змінні, сьогоднішнє життя майже зовсім змінило їх пріоритетність”. І даліше: „Також протестантсько-матеріалістична етика має великий вплив на нас усіх, зокрема міряння успіху людини її матеріальним успіхом”. Коли вглибітися у ті слова „протестантсько-матеріалістичної етики”, міряння успіху її „матеріальним успіхом”, то стає цілком ясно, чому якраз тепер пломічається таку гарячковість, гонитву приватних людей сховатися під опікунчі крила церковних владетей і як вони себе взаємно доповнюють, без огляду на загальне добро.

В „Америці” з'явилася полемічна стаття духовної особи. Зміст цієї статті більше, як пересічний. Частина читачів осудила не статтю, а невідповідний час (Великодній Тиждень). Друга частина читачів розплівається у похвалах авторові... Один читач дописався до того, що ми, мовляв, чекали на таку статтю аж 30 років!..

На мою думку, ми на протязі сорок років такої „полеміки” не стрічали в католицькій газеті, та ще на Великодній Тиждень — Страсний Четвер.

Але, коли брати під увагу думки „демократки” зі „Свободи”, „протестантсько-матеріалістична етика” таки діє.

З якою западливістю організовано „Громадський Краєвий Комітет”. Як світський сектор поспішив під опікунчі крила Церков. Безліч товариств дало свою згоду фігурувати в

...Я блакитний коваль,
Маю кузню свою,
Не залізо, не сталь
— Власну душу кую.

Олесь Бердник,
Політв'язень Москви

Комітеті, але грошей, яких треба трублі тисячі, — нема кому дати-зложити. Знайшли вихід із безвихіддя: УНС — Головний Уряд — на власні кошти і під власною фірмою (ото обезпечення...) розсилає відозви до членів: давайте гроші!

З якою „етикою” все це співзвучне?

Дозвольте спитати, яку це „нову еру” думають вони творити? Та ж це фрази, пліснею зацвілі. Діди поклонялись федералізові, а внуки — проповідують „людські права” і „партоократію”...

Справді, прийшла зміна життєвих пріоритетів.

Але не у всіх. Ядро нашої громади здорове.

УККА діє. Україна мала і буде мати допомогу, корисну й Америці також.

СЛ. П. ЛЮБОМИР РИХТИЦЬКИЙ

Дня 16 липня 1983 року, на 63-му році життя, несподівано після короткотривалої хвороби, відійшов у вічність один із кращих сучасних українських журналістів, відомий письменник, активний член ОУН сл. п. Любомир Рихтицький.

Залишив у смутку дружину п-і Зену Рихтицьку і близьчу й дальшу родину. Похований у Чікаго при великом здівізі народу, де від ОУН промовляв ред. Володимир Мазур.

Був вояком I-ї Дивізії УНА, автором багатьох творів, у тому „Жорстокі світанки”, „Плем'я совків” та ін., опублікованих книжковими виданнями, видатним членом АДУК; написав багато аналітичних статей для поточного преси та радіо; був автором кіносценаріїв для фільмів з життя й боротьби героїчної УПА, здійснених у Канаді; активно співпрацював у „Віснику” ООЧСУ.

Не лише родина — вся українська спільнота втратила видатну Людину і Діяча-Патріота.

Вічна Пам'ять Дорогому Другові Любомирові!

Головна Управа ООЧСУ,
Редакція „Вісника”

УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА

АЛЛІ ГОРСЬКІЙ...

Алла Горська народилася 18-го вересня 1929 року в Ленінграді, в родині киян, які туди поїхали в часі революції, щоб зберегти життя від масових розстрілів в Україні. Обставини змусили батьків поросійщитися, й Алла дома не чула української мови. Вона закінчила всі школи, включно з маллярськими студіями в російському середовищі, і за всіми даними з неї повинна була вирости росіянка, згідно з російськими плянами.

Але так не сталося. Українська кров перемогла, а кров має велике, може, й вирішне значення в національному самовизначенні людини. Російське оточення і російська мова не зросійшили цієї молодої мисткині і саме цим фактом вона стягнула на себе першу ворожість опанованої росіянами советської системи — вона не стала советською людиною, тобто імперіальною росіянкою, вона заперечила всю силу російської пропаганди про „великий советський народ і його російську місію у світі”. І цього одного факту росіянини не могли їй подарувати, тому її справа в КГБ наростала, зокрема від хвилини, коли Алла приїхала в Україну, до Кисва.

Всі російські плянування, вся штудерна механіка побудови і підтримки імперії чужими руками провалилася на Аллі Горській. Єо якщо вона, перебувши свої дитячі роки в атмосфері російської мови навіть дома, в російських школах, в російському місті Ленінграді, не зросійшилася, то як тоді російщини українських дітей свідомих українських батьків в Україні?

Та це ще не все. Алла не тільки не стала росіянкою, вона не залишилася й звичайною українкою. Вона відчула подув українського духа, і її кров розгорілася. Вона стала українською патріоткою й поринула з головою в боротьбу за волю свого народу всіми можливими засобами, передусім у світі мистецтва, у світі духа.

Для заспокоєння совісти українських квіслінгів, Росія деколи дозволяє щось, що має бути „національне формою і соціалістичне змістом”,

тому в Україні ще шанують Шевченка. Серед тисяч пам'ятників Леніна, Щорса, Ватутіна та інших російських діячів стоїть тут і там пам'ятник Шевченка, бо завжди можна сказати світові — у нас Шевченка прославляють! І для такого прославлення дозволено в будинку університету імені поета збудувати мистецький вітраж у його пам'ять. Що ж, мовляв, хай буде Шевченко, він проти Росії виступати вже не може!

Вітраж зробили, і на ньому українські мистці, тобто Алла Горська з Панасом Заливаховою, Людмилою Самікіною та Галиною Севрик поставили Шевченка, але не вусатого дядька з добрячим лицем, якого залюбки публікують навіть наші власні народники, а Шевченка-Прометея, Шевченка-великаніа, що рве кайдани із трізним виглядом обличчя, бурею в очах, і прикрасили його словами поета: „Возвеличу малих отих рабів німих. А на сторожі коло їх поставлю слово!”

Партійні невігладиaproбували вітраж і перейшли над ним до денного порядку, тобто до нової засівної кампанії з наказу Москви. Але вітраж не дозволив про себе забути. Перед ним ставали люди і щось діялося з ними. Шевченко переливав у них свою міць, свою лють і свою помсту за терпіння України. Росіянини закричали на сполюх, і вітраж знищили.

Вітраж знищили, але цього їм не вистачало. Це Москву не заспокоїло. Її страх перед утратою імперії шукав самого духа, що такий вітраж умів створити, бо він не сидітиме із закладеними руками. Автором проекту була Алла Горська, і за це на неї впав засуд смерті, бо вона не сиділа бездіяльно. Вона зорганізувала Союз творчої молоді, який став бойовим загоном молодої української інтелігенції, яка вирішила покінчити з культом Леніна в Україні, з російщенням української мови, з паношеннем росіян на українській землі. Ця молодь вирішила спробувати своїх юних сил і в національному маштабі відновити культ Шевченка, загнаного окупантами і їх вислужниками у глуху

провінцію. Так зродилися шестидесятники, які вписалися вже в історію нашого народу, а серед них показала себе Алла Горська, як одна з найактивніших. Вона і її друзі підтримували кожний український виступ і відрух, заступалися за кожного борця за волю.

Алла Горська стала символом українського відродження, що, як степовий вогонь, запалив тисячі душ нагальним, гвалтовним зривом до українства. Вона, ця молода жінка, як колись Леся Українка, без уваги на свою безпеку, піднесла високо вгору прапор незалежної України, українського духа і українського майбутнього. Може до пізної старости Алла не зробила б стільки для свого народу, що зробила вона своєю невинно пролитою кров'ю. Її друзі розголосили її смерть і посіяли її духа по всій Україні. І ми, хоч на чужині, пам'ятаємо про неї і її жертву. Нам серця холодом холодить при згадці про її смерть, але ми говоримо нашим дітям, говоримо на чужинцям і всьому світові, хто була Алла Горська і за що її вбили. І говоримо, що таке Росія і на що вона собі заслужила.

Зена Матла-Рихтицька

Алла Коссовська

ТУГА (Пам'яті Вячеслава Давиденка)

*Пегальний запах пізніх хризантем
Тривожить в серці спогади болюгі
І не знайду оптимістичних тем,
І слів живих, ласкавих і співугих.
Як сад, спущошений жорстокою зимою,
Моя душа порожня і бесплідна,
Сама не знаю, що оце зі мною,
Чому мое життя таке тяжке і бідне?
Але ж юно цвіло, не так вже і давно,
Було веселе, повне і плодюче...
Ти відійшов, і не співає звучно
Моя душа, як молоде вино.
Минулося. Ну, щож, ніщо не вігно...
А за вікном холодний, хмарний день.
Була весна і прийде знов, як звично
І як завжди зацвіте рожевий цвіт вишень.
А я умру, і мене не згадає
Коханий мій, бо його вже нема...
О, як би вірити, що на порозі раю
Зустріне нас нова і радісна весна!*

НОВИЙ СЛОВНИК

На Річних Загальних Зборах СУБ-у, що відбулися в серпні, мгр Любов Поврозник інформувала присутніх про появу в продажу нового „Словника” (українсько-англійського і англійсько-українського) авторства св. п. проф. Марії Дейко та Володира і Алли Дейко (охоплює приблизно 50,000 слів та виразів) з передмовою Леоніда Полтави. Поручається Управою НТШ в Австралії та Українською Радою в Австралії для вживання української молоді та дорослих у діяспорі. Видання люксусове. Ціна за два томи ф. 11.00 (30 ам. дол.).

Бажаючим набути словники, просимо звертатися до книгарні СУБ у Лондоні: 49 Лінден Гарденс, Лондон, В.2. або в „Арці” в Нью-Йорку. („Укр. Думка”, Лондон)

ЧИ ПОЖЕРТВУВАЛИ ВИ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „ВІСНИКА”?

ПАМ'ЯТНИК МИТРОПОЛІТОВІ-МУЧЕНИКОВІ ВАСИЛЕВІ

Великий бронзовий пам'ятник на кам'яному п'єдесталі із зображенням постаті Митрополита-Мученика УАПЦеркви Василя Липківського буде встановлений у Саут Банвід, Бруку, Н. Дж., у жовтні ц.р. Зібрано на пам'ятник понад 100 тисяч дол., потрібно ще 30-50 тисяч.

Автор проекту пам'ятника — скульптор П. Капученко, архітектор — Т. Добуш.

НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Населення України становить у теперішньому часі 50 мільйонів триста тисяч осіб, у тому числі 23 мільйони чоловіків (46% населення) і 27 мільйонів 300 тисяч жінок (54% населення).

На території України живуть і працюють понад 100 національностей.

Українців є 73.6%, росіян 21%, жидів 1.5%, білорусів 1%, поляків 0.5%.

Лев Кокодинський

ЩЕ ПРО ДОСТОВІРНІСТЬ В ПИСАННЯХ І. КЕДРИНА

„Хто був Тадеуш Голуфко?” Під таким заголовком була стаття в „Народній Волі”, у числах 7, 8 і 9 (17 і 24 січня та 3-го лютого 1983 р.). Мова в статті про того Голуфка, якого бойовики ОУН вбили в Трускавці в 1931 році. Автор статті п. С.Ю. Процік, на підставі джерельних матеріалів, пише, що предки Голуфка були литовсько-руського походження і називалися Головко, а його батько був уже зовсім спольщений. Отже походив він із сім'ї перекінчиків. Дальше автор статті розповідає про молоді, студентські літа Тадеуша Голуфка. Але для нас більше цікавим є діяльність Голуфка в польській державі.

Польська партія соціалістична (П.П.С.), якої Голуфко був тоді членом, висилала його в лютому 1918 р. в Україну, щоб він на місці знайомився з українським визвольним рухом, але вже в квітні того ж року він з'явився в Москві, де інтригував проти української Центральної Ради. Польсько-большевицька війна 1920 р. перервала цю його діяльність. Він вертається до Варшави, а в 1921 р. виїжджає до Парижу, де веде таємні переговори з групами універівців, з грузинськими націоналістами, а передовсім з російською білогвардійською еміграцією. Вражає факт, що немає деталів, хто з української сторони та в числі імені він тоді ці „переговори” з Тадеушем Голуфком. В 1925 році Голуфка відкликали до Варшави. В 1927 році він поєднає ряди П.П.С. і вступає до „Санкції”, бльоک диктатури Пілсудського. Він одержав пост директора Східного Відділу польського міністерства закордонних справ і польський мандат до польського Сейму від тієї ж „Санкції”.

Але фактично і то передовсім був він офіцером польської дефензиви і великого калібр су розвідником, а пост посля до Сейму був радше для маскування його правдивої ролі і діяльності. На цім полі розвідника він провадить різні маніпуляції і коншахти з групами російських білогвардійців, яких тоді було дуже багато у Варшаві, а їх організації були сильно інфіль-

тровані большевицькими агентами. Голуфко всіма силами, та своїми контактами намагається творити якийсь антисоветський, білогвардійський бльоک. До цього бльоку хотів він притягнути також українців. В тім напрямі вів розмови з декім із українців. Але ці розмови вели окремі люди від себе самих, бо вони не мали мандату ані Галичини, ані еміграції УНР. В цьому бльоці він приписував головну роль насамперед Росії, а українцям щось роді „непередрішенства”. В дальншому його облудне залияння до українців було ще й тому некорисне, а то й небезпечне для української визвольної політики: все, що він міг винюхати від тих українців, міг передавати не лише польській дефензиві, але й російським білогвардійцям, з якими мав близькі, політичні контакти, а серед них аж кишіло від большевицьких агентів. Автор статті С. Ю. Процік називає деяких із них поіменно. З такими підозрілими зв'язками Голуфко сам стає людиною крайнє підозрілою і небезпечною для української національно-незалежницької політики.

Роля і дії розвідника Голуфка були відомі країновій команді УВО. Тому присуд смерті, виданий на нього і виконаний у вересні 1931 р. в Трускавці, має з тих причин повніє оправдання. Конспіратора, агента дефензиви, ще й до того близького приятеля і довірену особу більших російських емігрантів, як партнера нам непотрібно. Присуд мав усі підстави, бо Голуфко був небезпечним агентом для нас, як небезпечними є всі агенти ще й сьогодні, які хотіли б впрати пас до рисковного і непотрібного нам чужого воза. Атентат у Трускавці не був жодною „помилкою”. Про нього була теж повідомлена головна стійка закордоном, але так обережно, щоб ті, які хотіли б заквестіонувати присуд, чи навіть попередити польську дефензиву, — не мали ні часу, ані змоги цього зробити.

Ми скороочено переповіли статтю автора С. Ю. Проціка п.з. „Хто був Тадеуш Голуфко”. Шановний автор написав свою цінну статтю на підставі польських джерел, друкованіх ще в

роках 1933, 1934, 1935 і вже по війні з 1971 року, та подає назви тих джерел. Тому подані дані про особу Тадеуша Голуфка, його ролю і дії є незалежні.

А що про особу Голуфка та про присуд смерті на нього пише п. І. Кедрин? В своїх статтях, а ще більше в своїй книжці „Життя, подїї, люди”, він не згадує ані словом про нього, як офіцера польської дефензиви, як розвідчика, а представляє його як видатного польського політичного діяча, ліберального демократа, гуманіста, приятеля українців, українофіла! І далі той же самий Кедрин пише, що Голуфко стояв на становищі приналежності Галичини до Польщі та дораджував українцям з тим погодитися в інтересі польсько-української згоди. Очевидно, Волинь і Полісся, також в інтересі тієї ж згоди, повинні були б належати до Польщі. Таке проповідував у своїх лісаннях і доповідах Т. Голуфко, нібито українофіл і приятель українців, як твердив і даліше твердить І. Кедрин.

Кедрин пише в своїй книжці, стор. 226, що вбивство Голуфка було не в інтересі української справи, а польської націоналістичної і большевицької сторони і що польська сторона була тим чинником, що спричинив вбивство Голуфка руками ідейних боєвиків ОУН, „яким невідомо хто, крім півграмотного дверника пансіону Олекси Бунія, сказав, що Тадей Голуфко це ініціатор і головний винуватець пасифікації”. Вияснення І. Кедринові: зі статті С. Ю. Прощука, писаної на підставі польських джерел, видно ясно, що присуд смерті на Голуфка відано не за пасифікацію, а за його агентурну політику розвідника, за його секретні політичні переговори з поодинокими особами з-поміж українців, і що та його політика шпигуна, офіцера польської дефензиви була шкідлива і ворожа українській визвольній справі. Зокрема небезпечними для нас були його контакти з

декім з-поміж українців. Дальше, п. І. Кедрин знає, або повинен би знати, що присуди навіть у менших справах, а не то, що присуди смерті, були дуже старанно розважувані. Всякі оскарження були докладно прослідковані, були обговорювані всі „за” і „проти”. І щойно після докладного вивчення оскарження, перевірки фактів, свідків, обставин, видавано присуд, позитивний чи негативний. Але І. Кедрин пише, що на основі слів одного, і то за його опінією — „півграмотного” сторожа пансіону видано присуд смерті. Таке писання Кедрина є не то півграмотне, але вловні неграмотне. Для інформації Кедрина, той — за його опінією — „півграмотний” сторож, від самого початку свого приїзду до Аргентини був, а може є ще є, керівником бібліотеки при укр.-кат. катедрі св. Покрови в Буенос-Айресі. Кедрин пише, „що вбивство Голуфка з погляду української рації було політичною зісенітницею, а навіть злочином, та це „вбивство компромітувало українство”, бо, мовляв, вбито „приятеля українців, українофіла”.

Як офіцера польської дефензиви, розвідника, що стояв на становищі приналежності Західних українських Земель до Польщі, може Кедрин називати приятелем українців? Чи може тому, що він вів таємно політичні переговори з деякими особами з-поміж українців? Чи може Кедрин також був одним із тих „деяких”? Кедрин пише, що полк. Євген Коновалець запевняв його, себто Кедрина, що „він був потрясений на вістку про вбивство Голуфка”, а таєм жалувався перед ним на певні непорозуміння в Організації. Якою то, бач, довірою скобою у полк. Євгена Коновалця був п. Кедрин!

Цікаво, чому Кедрин так дуже захоплюється Голуфком: чи він не розпізнався на його ролі розвідника, чи з яких інших, йому тільки відомих, причин? В однім і другім випадку не промовляє це на його користь.

А тим часом пан Кедрин даліше виписує різні „історійки”, незгідні з фактами й історичними даними, а читачі повинні бути вірити, бо це ж, мовляв, пише сеньйор українських журналістів. Аякже!..

**„ВСТАВАЙ, ХТО ЖИВИЙ, В КОГО ДУМКА
ПОВСТАЛА,
ГОДИНА ДЛЯ ПРАЦІ НАСТАЛА!”...
„СОРОМ ХІЛИТИСЯ,
ДОЛГ КОРИТИСЯ!...”**

Леся Українка

Інж. Антін Кущинський

УКРАЇНСЬКЕ ВІЛЬНЕ КОЗАЦТВО

(ІНФОРМАЦІЙНА СТАТТЯ)

Одним із непереможних виявів української національної ідеї про створення своєї держави за часів нашого новітнього ренесансу було відродження козацтва. Це відродилася війовничість дружинників Княжо-Королівської Київської, а потім Галицько-Волинської Держави, що врятувала Україну-Русь від навали монголів та інших азійських племен зі Сходу. Це було відродження того роду мілітаризму часів Козацько-Гетьманської Держави, без якого припинилось би державне існування України, бо без Козаччини Україну загарбали б татари и турки з півдня, або поляки зі заходу...

Відродження козацтва в 1917 році сталося без жодного наказу, а в формі творення добровільниць збройних сил для боротьби проти останнього займанця нашищ земель — проти москвинів із Півночі та для боротьби з анархією й большевизмом на місцях.

Перший віddіл УВК був організований в с. Сусаковій на Звенигородщині в квітні 1917 року старанням ідейного ініціатора селянина Смоктія, нащадка козацького роду. Тоді був перший повітовий з'їзд УВК в м. Звенигородці, на якому обрано на Кошового Отамана УВК Семена Гризла, також нащадка козацького роду. На тому з'їзді ухвалено перші основні постанови організації й завдання УВК, як територіально-військової організації. Вже на початку літа того року на Звенигородщині нараховувались тисячі українських вільних козаків.

Із Звенигородщини рух УВК перекинувся на сусідню Черкащину, потім поширився на Полтавщині, Січеславщині, Чернігівщині, Одеській та в інших місцевостях Наддніпрянщини і широко розгорнувся на Кубанщині.

В жовтні 1917 року віdbувся Всеукраїнський З'їзд УВК в Чигирині. На ньому було заступлено 60 тисяч організованих козаків. Тоді було обрано на першого Військового Отамана УВК генерала Павла Скоропадського, командира 1-

го Українського корпусу, а на Наказного Отамана і Генерального Писаря УВК обрано полковника Івана Полтавця-Остряницю. Обидва були нащадками старовинних козацьких родів. На тому ж З'їзді обрано Генеральну Раду Українського Вільного Козацтва з місцем постовою в Білій Церкві.

Провід Української Центральної Ради в Києві в тому ж році встановив при Секретаріяті Внутрішніх Справ окремий Департамент Вільного Козацтва та затвердив первісний статут УВК, проект якого опрацював д-р І. Луценко. Місцеві віddіли УВК було підпорядковано комісарам міліції.

Коли ж Військового Отамана Павла Скоропадського 29-го квітня 1918 року було проголошено Гетьманом України й військ козацьких, то він Універсалом з 16-го жовтня 1918 року узаконив Українське Козацтво як станову організацію і підпорядкував її ресортові військового міністерства. Тоді до козацького стану стихійно вписалось зразу ж понад 150. 000 родин. Україну було поділено на Козацькі Коші і на чолі їх поставлено кошових отаманів, нащадків славних козацьких родів. Ними були: в Київському коші — полк. Глібовський, у Полтавському — полк. Кибинець, в Чернігівському — ген. Нагорський, у Волинському — полк. Борковський у Слобідському — полк. Іван Омелянович-Павленко, у Запорізькому — ген. Михайло Омелянович-Павленко, у Ново-Запорізькому — полк. Гоголь-Яновський і у Подільському — ген. Сокира. Територію кожного коша поділено на полки, що складилися з кількох повітів.

З приходом до влади Директорії УНР Вільне Козацтво далі продовжувало існувати і брало участь у боротьбі проти ворога. Тоді до українського війська входила дивізія УВК з називою „Запорізька Січ”.

Після перерви збройної боротьби Української Дієвої Армії проти Москви в 1921 році, УВК

продовжувало існувати і на еміграції. На Козацькому З'їзді в Мюнхені колишнього Наказного Отамана УВК полк. Івана Полтавця-Остряницю обрано Військовим Отаманом і він ці обов'язки виконував до 1932 року. В тому році на Козацькому З'їзді на Волині на його місце обрано полк. Івана Бірчака-Волошина, який згинув у 1942 році. Від 1942 до 1944 року обов'язки Військового Отамана виконував, згідно з ухвалою Генеральної Управи УВК, ген. Михайло Омелянович-Павленко. В роках 1944-45 ті обов'язки виконував полк. Павло Терещенко. Після його смерті УВК в роках 1946-1952 переживало критичні часи. Тоді за деморалізуючих і розкладових обставин на еміграції ворог намагався знищити існування УВК. Діяли в той час ворожі впливи в організаційному житті УВК за Військових Отаманів Левка Бондаренка і Демида Гулая. Але сбох тих отаманів Великі Козацькі Ради усунули з тих становищ та позбавили їх членства в УВК.

Організаційна криза тих часів мала й об'єктивні труднощі у зв'язку з масовим переселенням української еміграції за океан. Існуючі в 1948 році станиці УВК в таборах ДіПі в Регенсбурзі, Міттенвальді, Байройтті, Ерлянгені, Ашафенбурзі, Інгольштадті та в інших місцевостях поступово переставали існувати. За таких обставин виконування обов'язків Військового Отамана УВК, згідно з діючим тоді Правильником УВК, перебрав на себе голова Генеральної Управи УВК ген.-хор. УВК Іван Цапко. Ідейне й організаційне життя УВК тоді перенеслось за океан. Він підтримував контакт з розкиданими скupченнями членів УВК в різних поселеннях вільного світу.

У 1965 році ген. І. Цапко тяжко захворів і передав виконування своїх обов'язків Наказному Отаманові УВК інж. Антонові Кущинському.

В 1967 році після смерти ген. І. Цапка Велика Козацька Рада вибрала на Військового Отамана УВК ген. значк. УВК Віктора Дяченка, а після його смерті в 1971 році обрала на становище Військового Отамана інж. Антона Кущинського, якого після закінчення приписаної -каденції, чергова Велика Козацька Рада в 1973 році повторила його обрання ще на каденцію до кінця

1976 року. При тому було постановлено про деяку зміну в статуті УВК, зокрема змінено називу Військового Отамана на називу „Кошовий Отамана УВК”, а замість назви станиць УВК — постановлено називати їх „куренями” УВК.

Постановами чергових Великих Козацьких Рад на становище кошових отаманів УВК були вибрані: на каденцію 1977-1979 рр. ген. УВК інж. Петро Коршун-Федоренко, а на каденцію 1980-1982 — ген. УВК інж. Михайло Ковальський. А цими днями, коли пишуться ці рядки, то згідно з постановою Великої Козацької Ради обов'язки Кошового Отамана на каденцію 1983-1985 рр. перебирає представник вже молодшого членства УВК — пполк. УВК Валентин Різник, котрий перед цим був Начальником Канцелярії Генеральної Булави УВК.

Крім Військових Отаманів, від самого початку існування УВК заінсувала традиція вшановувати визначних українських громадян обранням їх на Почесних Отаманів УВК. Такими були: проф. Михайло Грушевський, Симон Петлюра, Андрій Лівіцький, Генеральний Бунчужний УВК Іван Омелянович-Павленко, Генерального Штабу генерал-полковник Павло Шандрук.

**

УВК брало активну участь у збройній Визвольній Боротьбі України в своїх окремих формacіях або в складі інших частин Українського Війська за часів 1917-1921 років, при всіх владах Української Держави. Коли ж Українська Дієва Армія відійшла за кордони України, то з нею вийшла значна частина членів УВК. Решта ж залишилась в Україні, продовжувала боротьбу з ворсом у різних повстанських загонах. Також під час Другої світової війни члени УВК боролися в частинах Карпатської Січі, Української Повстанської Армії. А в Українській Національній Армії УВК входило як окрема військова частина в склад 2-ої Української Дивізії. Отже, УВК завжди було, є і буде традиційною частиною Українського Війська. (Далі буде)

Віддаіте Кесареві, що Кесареве, а що Боже —

Богові.

Із вчення Ісуса Христа

Проф. І. Левадний

КИЇВ У 1913 РОЦІ

(70 років тому)

(Закінчення з ч. 7-8)

З наступом літнього періоду широко розгорнулися у Києві будівельні роботи, у висліді яких місто збагатилося на низку гарних архітектурних споруд суспільно-громадського типу.

Було вивершено розпочате ще в 1910 році будівництво Педагогічного музею на Володимирській вулиці ч. 57, що його архітектор Павло Альошин запроектував у стилі класицизму з використанням мотивів античної архітектури.

Новозбудований музей виглядав дуже імпо-

зантно. На площахах стін головного фасаду, облицьованих світлим природним каменем, відокремлювалися широкою смугою барельєфи на тему народної освіти і обрамовання віконних отворів другого поверху. Гарним півколом виступала центральна частина будови, чим підкреслювались форми вестибюлю у пляні першого поверху і великої ясно освітленої горішньої світлом лекційної залі другого поверху. Шкляна баня, що завершувала будову, була добре помітна з багатьох місць Києва.

МОСКВА ФІНАНСУЄ — МОСКВА Й РОЗГАНЯЄ

Московське Політбюро фінансує численних „пісніків” та „заморожувальників” за кордоном, у вільному світі, які демонструють проти того, щоб Америка озброювалася, щоб у Зах. Європі встановила нові могутні ракети для оборони волі.

Але в Москві стався надзвичайно характеристичний випадок. До „Комітету захисту миру” прийшли дві англійки і третя американка Джін Макколістер і заявили, що вони „боряться в Англії і ЗСА за мир”. Голова московського „Комітету за мир” Хархадін міцно потиснув ім руки. Але з трійкою була й четверта особа — член московської Групи за мир, Ольга Медведкова. Йі Хархадін не простягнув руки для привіту, а закричав, що це — „провокація” і наказав вивести геть! О. Медведкова належить до самоорганізованої Групи в ССР, яка вимагає, щоб і ССР перестав робити ракети і атомові бомби...

Ось так діє Москва: що на вільному Заході добре, то в самому ССР — погане.

Треба американським співгромадянам пояснювати ці справи, тоді менше буде тут „пісніків”, які не розуміють, що їх хтось інший використовує.

„ВІЗВОЛЕННЯ НАЦІЇ ОКРОПЛЮЄТЬСЯ
І ОСВЯЧУЄТЬСЯ КРОВ'Ю ІІ НАЙКРАЩИХ
СИНІВ. ЧЕРЕЗ ІХ СМЕРТЬ — ВЕДЕ ШЛЯХ
ДО ПЕРЕМОГИ!”

Симон Петлюра

Ділимося з Ріднею, Друзями і Приятями сумною вісткою, що в суботу 16-го липня 1983 р. в Чикаго відійшов у вічність по короткій недузі, на 63-му році життя

бл. п.

ЛЮБОМИР РИХТИЦЬКИЙ

(Степан Любомирський)
Жалобні відправи відбулися в похоронному заведенні Музика і син в Чикаго в понеділок 18-го та вівторок 19-го липня 1983 р. парастас і панахида.

Похорон був в середу, 20 липня 1983 р. із собору свв. Володимира й Ольги на цвинтарі св. о. Миколая.

Залишені в глибокому смутку:

дружина — Зена
мати Покійного — Євгенія
брат — Юрій з дружиною Марією
і дітьми Аскольдом, Роксоляною,
Александром і Орестом
дона — Тамара Слизинська з чоловіком Марком і донечкою Вірою
син — Нестор
дона — Ксеня
теща — Євгенія Матла з дочкою
Ксенею
родини — Божемських, Ванджурів,
Матлів, Харкевичів, Казанівських,
Косаків і Краєвських.

Ця величава споруда, мимо свого тенденцій-Олена Теліга і звідти пішла на смерть, як і численні інші в'язні, чи не до Бабиного Яру... На початку серпня преса скорботно сповістила, що в далекому Сурамі на Кавказі згасла видатна українська письменниця Леся Українка. Ця вістка глибоко засмутила киян і всіх українців поділеної між Росією і Австрією України.

Ця величава споруда, мимо свого тенденцій-Олена Теліга і звідти пішла на смерть, як і численні інші в'язні, чи не до Бабиного Яру... На початку серпня преса скорботно сповістила, що в далекому Сурамі на Кавказі згасла видатна українська письменниця Леся Українка. Ця вістка глибоко засмутила киян і всіх українців поділеної між Росією і Австрією України.

Одночасно з Педагогічним музеєм було також докінчено розпочате в 1911 році будівництво Вищих жіночих курсів на Столипінській вулиці ч. 55, що його архітект Олександр Кобелів, будівник чудової споруди державного банку в стилі північно-італійської готики на Інститутській вулиці, створив у стилі класицизму.

На Маріїнсько-Благовіщенській вулиці було побудовано лікарню Маріїнського згромадження сестер-жалібниць Червоного Хреста. Її архітект Валеріян Риків витримав у стилі Відродження, з коринтійськими колонами і чотирима алегоричними постаттями, які уособлювали Милосердя, Любов, Медицину і Життя.

На Володимирській вулиці 17 начорно побудовано, але не закінчено будинок Губерніяльного Земства за проектом архітектора Володимира Шуко. Щойно після революції було докінчено цей будинок з колонною залею. У ньому містились тоді професійні спілки і він мав назву Палацу праці. З перенесенням у 1934 році столиці до Києва цей будинок зайняв Центральний Комітет комуністичної партії (большевиків) України, а коли для нього побудували біломармурову споруду на схилах Дніпра, там осів НКВС, а в роках війни за німецького панування в Києві — гестапо. У льохах будови в лютому 1942 року мучилася ув'язнена

На початку серпня преса скорботно сповістила, що в далекому Сурамі на Кавказі згасла видатна українська письменниця Леся Українка. Ця вістка глибоко засмутила киян і всіх українців поділеної між Росією і Австрією України.

На двірці в Києві труну Лесі Українки зустрічали маси киян усіх станів: інтелігенція, студентство, службовці, робітництво, селянство з навколошніх і віддалених сіл. На похорон приїхало багато шанувателів її таланту з Полтави, Катеринослава, Одеси, також зі Львова. Прибули представники української громади з Петербургу. Всім хотілось засвідчити любов до великої поетеси і покласти вінки на її свіжу могилу. Багатолюдні маси супроводжували труну на Байкове кладовище.

Вражена такою величавістю похорону поліція старалась применити цю жалібну урочистість і, пропустивши за огорожу кладовища членів родини покійної та небагатьох супровідників, намагалась зачинити браму. Але маси людей, що брали участь в похоронній процесії, силоміць прорвались на цвинтар і пішли за труною. Поліційна заборона співів і промов над могилою викликала величезне обурення. Щоб притишити і втихомирити натовп, поліція викликала кінний загін. Похорон, що перетворився на велику національну демонстрацію і призвів до сутички з поліцією, показав, що Леся Українка і після смерті була страшна гнобителям України.

Всенародну жалобу з приводу великої невідожалуваної втрати висловив поет Григорій Чупринка у своєму вірші, який був вміщений у київському журналі „Літературно-Науковий Вісник” за жовтень 1913 року:

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ФОНД — ЦЕ ГОЛОВНА ЕКОНОМІЧНА ПІДПОРА ДЛЯ ВЕЛИКОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ПРАЦІ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ.

Навкруг офіри та офіри;
Колючий страдницький вінець
Спускає кров з чола на ліри
Палких будителів сердець.

Останній акт — сумна могила
Без дум, без мрій, без вороття...
А як же ліра голосила,
Як палко дбала про життя!

Як довго, довго голос ліри
Будив нас дзвоном золотим...
Нам сором, сором за ѿфіри
Серцям юнацьким, молодим.

Одна посмертна позолота —
Не втіха страдникам-співцям!
Невже духовная голота
Не вірить струнам і серцям?

Серцям, що кров'ю кроплять струни
І струни з нервів серцевих!..
О, де ти, дух довічно юний,
Великий дух людей живих?

— Нехай прийдешнє покоління
Себе минулим угіша, —
Таке святе благовоління
Приймає страдницька душа.

Так, ні. Ми в смерть ї не віrim,
Вона між нами раз-у-раз;
Таким живим самоофірам
Місця повік в серцях у нас.

Дні змінялися днями. Непомітно прийшла осінь. Відкритий оперовий сезон 1913-1914 року, останній перед війною, відзначався від попереднього ще кращим складом солістів, серед яких було багато обдарованих українських співаків. До складу трупи ввійшла прекрасна солістка Олена Барльотті-Петляш, сценічна вихованка Миколи Садовського, яка пізніше (в 1926 році) брала участь у відкритті Українського Державного Оперового театру в Києві. Ввійшов також майбутній видатний діяч Української Опера, бас Михайло Донець, а також інший бас Василь Лубенців, що активно працював по орга-

нізації Українського оперового театру в Києві згодом, у 1920 році.

Музичну частину театру очолив відомий диригент, у майбутньому керівник Київського Українського Оперового театру Арій Пазовський.

Першою новою поставою сезону була опера „Намисто Мадонни” Волеф Феррарі, яку здійснили Пазовський і Улуханов. Ця сама опера згодом була другою з черги виставою першого сезону Українського Оперового театру в Києві в 1926 році.

Великі успіхи мав український театр Миколи Садовського, що стало грав у приміщенні Троїцького Народного Дому. Його прем'єра опери „Утоплена” або „Русалчина ніч” Лисенка мала захоплене сприйняття глядачів і пройшла 16 разів. Відзначалась старанністю постави, чудовим виконанням усього ансамблю і мальовничістю сценічного оформлення Івана Бурачка. „Гарні декорації. Взагалі пензель Бурачка як талановитого і колоритного мистця-декоратора завжди звертає на себе увагу. Таким чином, зовнішній, видовищний бік вистави заслуговує повного схвалення, так само як і вокальний, який несе в собі хор і добродії Литвиненко, Діброва, Бутовський та Трохименко... В цілому вийшла гарна вистава і треба пожалкувати, що Садовський довго примусив нас чекати на неї, безтурботно спочиваючи на лаврах старого репертуару”, — писав театральний критик Всеvolod Чаговець в газеті „Київська Мисль” 1-го жовтня 1913 року.

На жаль, на ґрунті маловиправданих розходжень загострились відносини між Садовським і деякими провідними артистами. Внаслідок цих непорозумінь наприкінці 1913 року залишила театр Марія Заньковецька, що завдало театріві непоправної втрати.

Так непомітно скінчився 1913 рік.

З Шевченка набираите карності, відшукайте квіти краси, а будете кращі і зблизитесь до сходу нашого сонця, і всі ми опинимося в вільній соборній великій Україні!

Василь Стефаник

ЧЕРЕЗ ОЩАДНІСТЬ ДО КРАЩОГО ЗАВТРА!
УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ ПЕВНІСТЬ

SECURITY SAVINGS & LOAN ASSN.

936 N. Western Ave., Chicago, Ill. 60622

312-772-4500

ФІЛІЯ:

2166 Plum Grove Road, Rolling Meadows, Ill. 60008

312-991-9393

- В «Певності» Ви одержуєте найвищі відсотки на всіх родах ощадностей, нараховувані щоденно від дня вкладу до дня вибору й виплачувані квартально
- В «Певності» Ви одержуєте відсотки від відсотків.
- В «Певності» Ваші ощадності обезпечені Федеральною Агенцією до суми 100 тисяч доларів.
- В «Певності» Ви можете відкрити пенсійні конта, т.зв. IRA і Keogh, чекові конта та користати з першою депозиту пенсійних чеків.
- В «Певності» є до Вашої диспозиції різного рода щадничі Сертифікати.
- В «Певності» є вотнєривалі скриньки для перевозування цінних речей.

**ЩАДІТЬ І ПОЗИЧАЙТЕ В УКРАЇНСЬКІЙ ЩАДНИЦІ «ПЕВНІСТЬ» —
НАЙБІЛЬШІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ФІНАНСОВІЙ УСТАНОВІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ!**

**ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА
КООПЕРАТИВА СУМА**

В ЙОНКЕРСІ, Н. Й.

ВИДАЄ ПОЗИЧКИ СВОІМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ; СЛУЖИТЬ: ДОБРИМ І ДЕШЕВИМ КРЕДИТОМ, ГРОШОВИМИ ЧЕКАМИ; УДІЛЯЄ НАЙДЕШЕВШИЙ

КРЕДИТ НА АВТА, МОРТГЕДЖІ, ремонт домів, меблі, шпитальні рахунки, вакації, весілля та інші цілі.

СПЕЦІЯЛЬНИЙ КРЕДИТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ
Майно кожного вкладчика чи позичкадавця забезпечене.

Приймає ощадності і платить 7% дивіденди
Безплатне забезпечення ощадностей
Безплатне життєве забезпечення

до 2,000 дол.

Адреса:

**SUMA (YONKERS)
FEDERAL CREDIT UNION**
301 Palisade Ave. Yonkers, N.Y. 10703
Tel.: 914-965-8560

СТЕЙТОВА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

„БУДУЧНІСТЬ”

У ДЕТРОЙТІ

СЛУЖИТЬ СВОІМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ ДЕШЕВИМ І ВИГІДНИМ КРЕДИТОМ. НИЗЬКОВІДСОТКОВІ ПОЗИЧКИ НА АВТА, ДОМИ, НАПРАВУ ДОМІВ, МЕБЛІ, ВАКАЦІЇ, ШПІТАЛЬНІ РАХУНКИ І Т. П. ПОЗИЧКИ (КРІМ МОРТГЕДЖОВИХ) ЗАБЕЗПЕЧЕНИ ДО 10,000 ДОЛ. БЕЗПЛАТНО ДЛЯ ПОЗИЧКАДАВЦЯ. ВІД ВКЛАДІВ ПЛАТИТЬ 5½% ДІВІДЕНДИ

Вкладчики мають безкоштовне життєве забезпечення до висоти 2,000 дол.
Ощадності забезпечені до всякої висоти.

Future Credit Union of Detroit
4641 Martin Ave., Detroit, Mich.
3011 Caniff, Hamtramck, Mich. 48212
Tel.: 843-5411

НЕСКРОМНІСТЬ ЧИ НЕЗНАННЯ?

У Детройті в 1983 р. вийшла 16-сторінкова брошура малого формату, англійською мовою, у виданні Українського Громадського Комітету (Коммюніті) під наг. „Голод”. Вона ілюстрована багатьма витинками з американської преси, але втрачає на силі, як документ, тому, що не зазначено, звідки взяті світлини-документи. У кінці подана схематична мапа України, на тлі інших країн Європи.

Брошура виконала б своє завдання, коли б не було у ній кількох важливих промахів. Не знаємо, з чого вони походять: із нескромності чи з незнання фактів.

На стор. 6 сказано, що „ніхто не займається тим, щоб розповісти американцям, аж доки не взявся за це молодий українсько-американський поет... Марко Царинник”. Це очевидний нонсенс, бо на тему московського Голодомору в Україні в 1932-33 роках дуже багато матеріалів, українською і англійською мовами, містила „Свобода”. У 40-ліття Голодомору в Конгресі були багато свідків, які свідчили про 1933 рік перед американськими законодавцями. У ЗСА відбувалися впродовж десятиліть українські демонстрації з приводу річниць Голодомору, були інтерв'ю в поточній пресі і журналах, виступи на телевізії й по радіо. СВУ опублікувало документальну книгу про 1933 рік, і т.д.

Інше, сказати б, дивне твердження таке: „На початку 1930 років українськими провідними лідерами були українські націоналісти, хоча вони вірили у комуністичному форму уряду”..

Націоналізм заперечує комунізм як такий, і тому називати „націоналістами” Скрипника та ін. — означає не розуміти або не знати по-дій та обставин.

Треба вважати хибною і саму характеристику-присвяту цього видання, надруковану на другій стор. обкладинки чорним шрифтом: „Присвячено пам'яті семи мільйонів українських чоловіків, жінок і дітей, яка загинула від геноцидного голоду, заплянованого іздійснено-

го Сталіном в Україні у 1932-33”.

Сталін умер, із мертвих не питаютъ. За голодомор відповідає Росія, де в той час голоду не було. Сталін був лише одним із виконавців, поруч Кагановича, Хатаєвіча та ін., толі Московщини раз-назавжди покінчти з непокірною українською нацією.

Надія Наум

ДО 40-ЛІТТЯ АБН

НЕСПОКОІ В „РЕСПУБЛІКАХ“ ССР

За даними дисидентки Людмила Алексеєвої, останніми місяцями прийшло до великих неспокоїв у Грузинській ССР: під час гри у футбол (копаний м'яч) серед багатьох тисяч глядачів розкидано листівки грузинською і російською мовами з підтримкою польської „Солідарності”. Як щороку, так і цієї весни в Тбілісі відбулася демонстрація „на захист грузинської культури”.

За кордон потрапили кілька чисел підпільного литовської журналу „Аушра”, в якому невідомі автори виступають на захист литовської мови — проти русифіаторської політики Москви. У Литовській ССР далі нелегально виходять такі видання, як „Майбутнє Литви” і „Хроніка Литовської Католицької Церкви“. Двох членів Комітету захисту прав ЛКЦеркви — священика-католіка Альфонсаса Сварінкаса та іншого члена групи, С. Тамкавічюса заарештовано.

У Естонії вже четвертий рік КГБ не може знайти джерела підпільно друкованого журналу „Хроніка подій“. Нещодавно відбулося до 50 обшуків до всій „ресурсії“, але безвіслідно.

В Україні підпільно діє Група захисту прав Українських Православної і Католицької Церквей. Дотепер заарештовано лише одного з її організаторів Йосипа Телерелю, а члени Групи Стефанію Петраш-Січко викликали на допити.

СКЛАДАЙТЕ ДАТКИ
НА
ПРЕСОВИЙ ФОНД „ВІСНИКА“!
